

NORGES HØYESTERETT

Den 29. mars 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av justitiarius Øie og dommerne Møse og Noer i

HR-2019-623-U, (sak nr. 19-042437SIV-HRET), sivil sak, anke over kjennelse:

Scotch & Soda B.v.

(advokat Per Magne Ristvedt)

mot

Brandment AS Konkursbo

(advokat Leif Petter Madsen
v/advokatfullmektig Mira Levand Bergsland)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder spørsmål om avvisning av en omstøtelsessak som er reist av et norsk konkursbo mot et utenlandsk selskap. Spørsmålet er om Oslo byfogdembete har kompetanse til å avgjøre omstøtelseskrevet etter konkursloven § 145 andre ledd.
- (2) Brandment AS ble tatt under behandling som konkursbo ved Oslo byfogdembetes kjennelse 21. juli 2017. Konkursboet fremsatte 20. juli 2018 krav for Oslo byfogdembete om omstøtelse mot det nederlandske selskapet Scotch & Soda B.V. for betalinger på til sammen 6 331 735 kroner. Scotch & Soda B.V. påstod saken avvist.
- (3) Oslo byfogdembete avsa 8. oktober 2018 kjennelse med slik slutning:

«Saken fremmes til behandling som skiftetvist ved Oslo byfogdembete.»
- (4) Oslo byfogdembete fant at omstøtelsessaker i norske konkursbo har tilstrekkelig tilknytning til Norge, slik at søksmål kan anlegges i Norge, jf. tvisteloven § 4-3 første ledd, og at Oslo byfogdembete har kompetanse etter konkursloven § 145 andre ledd.
- (5) Scotch & Soda B.V. anket til Borgarting lagmannsrett, som 6. februar 2019 avsa kjennelse med slik slutning:

«1. Anken forkastes.

2. **I sakskostnader for lagmannsretten og byfogdembetet betaler Scotch & Soda B.V. til Brandment AS, dets konkursbo, 155 468,50 – etthundreogfemtifemtusenfirehundreogsekstiåtte 50/100 – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelse av denne kjennelsen.»**

(6) *Scotch & Soda B.V.* har anket til Høyesterett. Anken gjelder lovtolkningen. Ankende part har i korte trekk anført:

(7) Det er ikke bestridt at saken har tilstrekkelig tilknytning til Norge, jf. tvisteloven § 4-3 første ledd. Saken skulle imidlertid ha vært anlagt ved alminnelig søksmål for Oslo tingrett, jf. tvisteloven § 4-3 andre ledd. Lagmannsretten har uriktig lagt til grunn at Oslo byfogdembete har kompetanse etter konkursloven § 145 andre ledd. Lagmannsrettens lovtolkning er i strid med Rt-2004-1018 og departementets syn i Prop. 88 L (2015-2016).

(8) *Scotch & Soda B.V.* har lagt ned slik påstand:

«1. **Saken avvises.**

2. **Brandment AS' konkursbo dømmes til å erstatte Scotch & Soda B.V. sine sakskostnader for Oslo byfogdembete, Borgarting lagmannsrett og Norges Høyesterett.»**

(9) *Brandment AS Konkursbo* har i sitt tilsvaer sluttet seg til lagmannsrettens lovtolkning av konkursloven § 145 andre ledd. *Brandment AS Konkursbo* har lagt ned slik påstand:

«Prinsipalt:

1. **Anken forkastes.**

Subsidiært:

2. **Saken henvises eller overføres til Oslo tingrett.**

Atter subsidiært:

1. **Saken hjemvises til Oslo byfogdembete for behandling av spørsmålet om saken skal henvises eller overføres til Oslo tingrett.**

I alle tilfeller:

2. **Brandment AS, dets konkursbo, tilkjennes sakskostnader for Oslo byfogdembete, Borgarting lagmannsrett og Høyesterett.»**

(10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder lagmannsrettens lovtolkning, som utvalget kan prøve, jf. tvisteloven § 30-6.

(11) Det er ikke bestridt at saksforholdet har tilstrekkelig tilknytning til Norge, og at norske domstoler har domsmyndighet etter tvisteloven § 4-3 første ledd, jf. HR-2017-1297-A. Omstøtelseskravet ble fremsatt for Oslo byfogdembete, som er den domstolen som behandler konkursboet i medhold av konkursloven § 146 første ledd.

(12) Lagmannsretten har lagt til grunn at Oslo byfogdembete kan behandle saken etter konkursloven § 145 andre ledd, som lyder slik:

«Tingretten kan dessuten avgjøre spørsmål om omstøtelse som ikke etter en ufravikelig vernetingsregel hører under en annen domstol.»

(13) Ankende part har anført at konkursloven § 145 andre ledd ikke gir Oslo byfogdembete kompetanse til å behandle en omstøtelsessak mot et utenlandsk selskap som ikke har

alminnelig vernetting i Norge. Saken skulle i stedet vært anlagt som et alminnelig søksmål for Oslo tingrett, jf. tvisteloven § 4-3 andre ledd.

- (14) Ankeutvalget viser til at bestemmelsene i tvisteloven første del bare får tilsvarende anvendelse «så langt de passer og ikke annet er bestemt», jf. konkursloven § 149 første ledd. Etter konkursloven § 145 andre ledd er det bare saker som etter reglene om tvungent vernetting skal gå for annen domstol, som er unntatt fra konkursdomstolens kompetanse. Tvisteloven § 4-3 andre ledd er ingen ufravikelig vernettingsregel, men en subsidiær regel som har til formål å fastsette et vernetting hvor man ellers ville manglet en vernettingsregel. Dette er ikke tilfellet i vår sak, da konkursloven § 145 andre ledd bestemmer at konkursdomstolen også kan avgjøre spørsmål om omstøtelse.
- (15) Ved endringslov 17. juni 2016 nr. 55 ble konkursloven § 145 andre ledd endret ved at det ble tilføyd et nytt punktum om at «[d]ette gjelder selv om boets motpart har alminnelig vernetting i utlandet». I de særskilte merknadene til endringen av § 145 skriver departementet at «[f]orslaget endrer gjeldende rett, jf. Rt-2004-1018», se Prop. 88 L (2015–2016) side 53. Lovendringen har ikke trådt i kraft.
- (16) Ankende part gjør gjeldende at lagmannsrettens lovtolkning er i strid med Rt-2004-1018 og den rettsoppfatningen departementet har lagt til grunn i Prop. 88 L (2015–2016).
- (17) Til dette vil ankeutvalget bemerke at problemstillingen i Rt-2004-1018 var om konkursloven § 145 andre ledd ga grunnlag for «domsmyndighet i søksmål mot et selskap som ikke har annet vernetting i Norge» (avsnitt 1). Høyesterett la i den saken til grunn at selskapet ikke hadde vernetting i Norge etter de alminnelige reglene. Høyesterett fant det nærliggende at det med bestemmelsen i § 145 andre ledd ikke har vært tilsiktet å foreta «noen utvidelse av norske domstolers internasjonale domsmyndighet», men at «formålet var å gi domstolene i konkurssaker samme saklige kompetanse som de ordinære domstoler» (avsnitt 39).
- (18) HR-2017-1297-A, som ble avsagt *etter* endringslov 17. juni 2016 nr. 55, innebærer en fravikelse av Rt-2004-1018 på et vesentlig punkt ved å oppstille en generell regel om norsk domsmyndighet etter tvisteloven § 4-3 i saker om omstøtelse i konkurser som er åpnet i Norge. Da norske domstoler har domsmyndighet etter tvisteloven § 4-3 første ledd, er det i vår sak ikke tale om å bruke konkursloven § 145 til en «utvidelse» av den internasjonale domsmyndigheten, men å gi Oslo byfogdembete samme saklige kompetanse som de ordinære domstolene.
- (19) Ankeutvalget har etter dette kommet til at lagmannsrettens lovtolkning er korrekt. Anken blir derfor å forkaste.
- (20) Ankemotparten har krevd 49 688 kroner eksklusive merverdiavgift i sakskostnader for ankeutvalget. Kravet tas til følge.
- (21) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

1. Anken forkastes.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler Scotch & Soda B.v. til Brandment AS Konkursbo 49 688 – førtinitusensekshundreogåttiåtte – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.

Erik Møse
(sign.)

Toril Marie Øie
(sign.)

Ragnhild Noer
(sign.)

Dokumentet er i samsvar med originalen:
Lasse G. Våg